

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải *Đệ Tử Quy*

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư Sĩ

Bài 103

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang học chánh văn 6.1: Cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi. Chánh văn này có 2 nội dung:

1. Phải quán chiếu ý định của mình

Với nội dung thứ nhất này có 2 ý:

- *Với người khuyên: Phải một lòng muốn tốt cho đối phương*
- *Với người được khuyên: Phải có thể tiếp nhận được lời khuyên*

Mục 2. Phải hợp thời cơ

Thời cơ thế nào?

- *Thứ nhất: Phải giữ thể diện cho người. Cho nên khen thì phải ở nơi đông người, còn nói lỗi thì lại ở nơi không có ai.*
- *Thứ hai: Còn với mình, nếu mà bạn muốn thành tựu đạo đức học vấn thì bạn lại phải bỏ đi thể diện của mình*
- *Thứ ba: Phải chớp đúng thời điểm để khuyên, vì nếu có thể khuyên mà bạn không khuyên thì mất người, còn nếu thời cơ chưa đến mà bạn lại khuyên thì bạn mất lời.*

Hôm nay chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp ý:

Thứ 4: Bốn phận khuyên can trong ngũ luân

Vậy có phải là chỉ với người lớn được quyền khuyên dạy người nhỏ hay không ạ? Không phải! Mà người lớn khuyên người nhỏ, người nhỏ cũng phải có bốn phận khuyên can khi người lớn mắc lỗi.]

Cho nên khuyên nhủ trong toàn thể mối quan hệ của Ngũ Luân, đều có những bốn phận như vậy. [*“Ngũ luân” là năm mối quan hệ: vợ chồng này, cha con này, bạn bè, anh em, vua tôi.*]

- Vậy Cha con, có cần khuyên nhau không? Có
- Quân thần cũng cần khuyên can lẫn nhau. Bởi vì quý vị tiếp nhận phần trách nhiệm với Công ty, thì nên có trách nhiệm để giúp đỡ Công ty cho tốt. Đương nhiên là cũng nên giúp đỡ cả người lãnh đạo cho tốt. [*Đấy bạn thấy chưa? Lại bắt đầu từ cái ý của mình là giúp đỡ Công ty cho tốt*] Cho nên quan hệ quân thần cũng cần phải khuyên can lẫn nhau.
- Sau đó đến vợ chồng, đương nhiên là cũng cần khuyên can lẫn nhau [*chứ ă, và cần*] phải giúp chồng dạy con.
- Thứ nữa là đến anh em, cũng cần khuyên can lẫn nhau.
- Và còn bạn bè nữa, cũng cần khuyên can lẫn nhau.

[Xin chia sẻ thêm: Ở luân vợ chồng, vừa rồi vì sao Tiến sĩ Thái lại phải nhắc chúng ta là phải giúp chồng dạy con ạ? Các bạn làm vợ nhận thức được tầm quan trọng của việc nhất định phải khuyên, phải giúp chồng dạy con. Dù mình có làm được cũng vẫn phải “đẩy” chồng vào chăm sóc và dạy con (tôi dùng từ “đẩy” ở đây là trong nháy nháy bạn nhé).

Trong Ngũ Luân có nói về mối quan hệ cha con, phải là “Phụ tử hữu thân”, có nghĩa là “Cha con thân thiết”. Hay trong “thập nghĩa” cũng nói là “Phụ tử tử hiếu”, là “cha lành con hiếu”, nhưng lại không hề nói đến là “mẫu tử hữu thân” hay “mẫu tử tử hiếu”.

Vì sao ạ? Bởi rất nhiều gia đình, dù mẹ con thân thiết, hay mẹ hiền con hiếu, nhưng có khi gia đình vẫn không có hạnh phúc, cha mẹ vẫn cứ ly hôn. Theo tôi, vì người mẹ mang nặng đẻ đau, nên theo lẽ tự nhiên, không có một người mẹ nào lại không thương yêu con và thân thiết với con. Còn tạo hóa đã không trao nghĩa vụ này cho người đàn ông. Cho nên chỉ khi người cha chăm sóc, dạy dỗ con sớm chiều, thì lúc đó cha con mới thân thiết, gọi là cha lành con hiếu. Và chính đứa con sẽ là sợi dây bền chặt để gắn kết gia đình. Cho

nên nếu bạn hướng cho chồng bạn, rồi giúp cho chồng bạn dạy con, thì gia đình bạn nhất định sẽ hòa thuận hạnh phúc.

Có bạn tâm sự trên mạng như sau, tôi xin trích nguyên văn:

“Hồi vợ mang con từ nhà hộ sanh về, tôi và nó không có liên hệ gì, không có liên quan. Tôi đứng đưng. Rồi nó khóc tôi phải ẵm vì vợ mệt. Vợ không có sữa, tôi lại phải thức đêm để pha sữa và ẵm con cho con ợ hơi. Rồi tôi phải thức đêm để canh thay tã... Rồi phải đi mua thức ăn để nấu cho vợ. Tôi yêu nó khi nào tôi không biết. Bắt đầu chỉ là trách nhiệm chăm sóc vợ. Nói mọi người không tin chứ giờ đi đâu xa tôi chỉ có nhớ nó, chứ không phải là nhớ vợ”.

Còn bản thân tôi thì chứng kiến, có một vợ chồng nhà kia sinh được 1 cậu con trai rất kháu khỉnh. Lúc đầu anh chồng thích lắm, ai đến cũng khoe: con trai chính hiệu nhé, có thằng “chống gậy” rồi. Chẳng bao lâu sau, anh ta đi xuất khẩu ở nước ngoài, ở nhà vợ tần tảo chăm sóc con. 5 năm sau người chồng trở về, nhưng là toàn đánh mắng cậu con trai này. Ít lâu sau, vợ lại sinh thêm 1 thằng cu nữa. Lần này thì anh ta phải cho ăn này, rồi thay tã, rồi chăm sóc con những lúc ốm đau, đêm hôm vất vả, “mặt xanh nanh vàng”. Ấy vậy mà anh ta lại cưng chiều cậu thứ này hết mực, không còn bị hắt hủi như cậu cả. Cho nên Tiến sĩ Thái mới nói là “Phải giúp chồng dạy con” là vậy.

Ở nhà tôi, cư sĩ Hằng có lần nhờ:

- Ông ơi hàng ngày cứ 5h30 chiều ông đến trường để đón con Bông hộ con nhé.

Tôi liền can thiệp ngay:

- Con nhất định phải giao chồng con đi đón con Bông, còn hôm nào nhờ thì lúc đó ông sẽ đón cho.

Tương tự những hôm con Bi, con Bông ốm, mặc dù ông bà ở ngay tầng dưới, nhưng tôi cũng bảo con là:

- Phải cắt cử chồng trông con ban đêm. Có như vậy mới thương con, mới xót con. Còn lúc nào mệt thì ông bà sẽ hỗ trợ liền.

Vậy là từ việc dạy con này, đưa đón con đi học này, rồi chăm sóc con những lúc ốm đau đều phải hướng chồng vào làm. Thậm chí nói thật với các

bạn, có nhiều hôm xe ô tô của gia đình tôi để không, không đi ạ, vì cư sĩ Chồng nhà tôi cũng nghỉ hưu rồi nên ít khi đi đâu. Cư sĩ Hằng mượn xe ô tô để đi làm, ok, nhưng tôi vẫn bảo là:

- Thỉnh thoảng con phải bảo chồng con đưa đi đón về (vì chồng cư sĩ Hằng cũng có ô tô riêng mà) để cho tình cảm gia đình khăng khít. Không có cứ để cho chồng tẻnh tẻnh tẻnh, son rồi, rồi ô tô đẹp, rồi lại có chức vụ, coi chừng mất chồng có ngày.

Mà nhiều bạn cũng biết rồi đấy, cư sĩ Hằng cũng khá là xinh đẹp, vậy mà tôi vẫn phải thường xuyên nhắc nhở. Vâng ạ, cho nên Tiến sĩ Thái mới bảo nhất định bạn phải khuyên, phải dạy chồng, hướng chồng vào việc chăm sóc và dạy con là vậy.

Chúng ta sẽ tiếp tục bài giảng của Tiến sĩ Thái:]

Những điều này đều là bổn phận làm người của chúng ta. Cho nên phải nâng cao bản thân về trí huệ khuyên can những người khác, thì mới có thể thông qua lời lẽ của chúng ta, có tác dụng giúp đỡ cuộc đời của những thân hữu của chúng ta.

[Đấy ạ, bạn phải nhớ, muốn khuyên can thì phải nâng cao trí huệ của mình. Còn không có trí huệ thì là khuyên bừa, vậy có khi chẳng giúp được người mà lại còn hại người.

Tôi còn nhớ có lần, có đồng học kể với tôi là vị ấy đã khuyên hai vợ chồng bạn mình bỏ nhau, vì nghe cô bạn kể là anh chồng cô ấy rất hư. Tôi nói:

- Vậy là bạn đã không nhớ lời Tiến sĩ Thái giảng sao? Cổ nhân có câu ‘Thà đập mười cây cầu, không phá một hôn sự’. Cầu gãy rồi cũng còn làm lại được, hôn nhân tan vỡ rồi, kính vỡ rồi thì như thế nào? Tắt khó lắp lại được cho tròn, những mảnh vỡ không thể ghép lại được. Cho nên, nói năng phải cẩn thận.

Nhưng muốn có trí tuệ thì lại phải học? Học ở đâu? Học Ở giáo huấn Thánh Hiền mà những bài đầu chúng ta đã chia sẻ đấy ạ. Đây ạ, chúng ta đang học đây ạ.

Chúng ta kết thúc mục 2: Khuyên răn phải hợp thời cơ ở đây. Xin nhắc lại, Mục 1 là Phải quán chiếu ý định của mình. Bây giờ chúng ta sẽ tiếp tục tới mục...

3. Phải chú ý tới thái độ khuyên.

Chánh văn 6-2 *[chính là dạy bạn điều này, bạn nghe nhé:]* “**Di ngô sắc, nhu ngô thanh**” (có nghĩa là “**Mặt vui tươi, lời hiền hòa**”).

Đây chính là nói đến thái độ khuyên. Chúng ta phải tâm khí bình tĩnh, bởi vì quý vị nổi nóng sẽ làm cho cha mẹ của quý vị cũng nổi nóng. Quý vị không nổi nóng, họ cũng không dễ dàng nổi nóng. Cho nên chúng ta sắc mặt phải vui, lời nói phải nhỏ nhẹ. Đệ Tử Quy câu này cũng đã nhắc đến: “Mặt vui tươi, lời hiền hoà”.

[Còn trong Liễu Phàm Tứ Huấn, Ngài Viên Liễu Phàm có dạy con về phương pháp cải tạo vận mệnh, trong đó có đoạn nói về thái độ đối xử với cha mẹ như sau (bạn lưu ý, có 3 ý a):

“Ở nhà thờ phụng cha mẹ: (1) Phải cực kỳ hết lòng kính mến thương yêu, (2) Thái độ đối xử phải dịu dàng hòa nhã, (3) Lời ăn tiếng nói phải nhã nhặn, ôn hòa. Tập quen cho thành tính nết tốt, tạo được hòa khí mới là phương pháp căn bản để cảm ứng lòng trời”.

Lần trước tôi có kể với các bạn là khi tôi khuyên mẫu thân tôi niệm Phật, mẫu thân tôi không nghe, tôi cứ khống thậm chí là tôi quát um cả lên, tôi nói là:

- Người xưa có câu “trẻ cậy cha, già cậy con”, bây giờ mẹ già rồi, mẹ phải nghe lời con. Mà Mẹ không nghe là con quát lên đấy.

Mẹ tôi lúc ấy mới bảo:

- Mẹ cả đời chẳng quát ai và cũng không bị ai quát, bố con cũng chẳng quát mẹ, vậy mẹ không chịu được khi nghe quát đâu.

Nghĩ lại bây giờ thấy sao mà mình hỗn thế lì, cứ sám hối mãi không thôi. Chúng ta chuyển sang mục...]

4. Người khuyên phải kiên nhẫn

Chánh văn 6-3 [là nói điều này]: “Gián bất nhập, duyệt phục gián”
(có nghĩa là: **Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp**)

Lúc quý vị có ý định khuyên thân hữu, có khuyên ngay lúc họ mắc lỗi đó hay không? Rồi từ đó về sau họ sẽ sửa đổi và không mắc lần nào nữa? Quý vị có làm được như vậy không? Nếu như có, quý vị nhất định phải giới thiệu họ cho tôi làm quen với, bởi vì họ có khả năng là Nhan Hồi chuyển thế. Cho nên nếu hiện nay còn có người như vậy xuất hiện, thì nhất định bạn phải gọi họ để hoằng dương văn hóa xưa.

[Cho nên không có. Thầy nói rất là dí dỏm. Hôm qua trong cả mâm cơm tôi cũng nói với lại gia đình tôi là:

- Các con khi khuyên cháu Bi, phải nhớ rằng mỗi một lần cháu mắc lỗi, đây là cái cơ hội để mình dạy cháu. Không được cẩu.

Bảo:

- Nhưng mà con bảo mãi cháu nó không nghe, thì con phải cẩu.

Bảo:

- Con thử nghĩ xem, ngay bản thân con từ nhỏ cho đến bây giờ là gần 40 tuổi rồi, những cái tính xấu của con, mà nói suốt, con đã sửa được chưa? Vậy thì không thể yêu cầu người ta, hoặc cháu, hoặc con mình, là nói một lần mà nghe ngay được.

Còn nếu như bạn muốn là vừa mới khuyên một cái, chồng bạn này hay vợ bạn, con bạn nó theo ngay thì thầy Thái nói là: Giới thiệu cho tôi cái người đấy, vì cái người đấy chắc là Nhan Hồi chuyển thế. Vì chỉ có một mình Nhan Hồi - học trò Khổng Tử là làm được cái việc gọi là “Sai bất quá nhị” mà thôi, tức là sai không quá hai lần.

Vì sao lại không thể khuyên 1 lần mà được? Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Thông thường con người rất nhiều hành vi không phải một ngày hai ngày mà hình thành được, mà đây là cả một quá trình kết tập lâu dài.

Cho nên tục ngữ mới nói rằng: *[Đấy quá trình kết tập lâu dài mà]*
“Băng đông ba thước, không phải do lạnh một ngày” (“Băng đông tam xích,

phi nhất nhật hàn”). Đã đóng băng lâu ngày như vậy, ngọn lửa kia phải từ từ cháy mới có thể làm tan chảy được nó.

[Thói quen rồi, kết tập lâu dài. Ví dụ, lúc nào cũng bừa bãi, cái phòng của mình lúc nào cũng quần áo bày bừa ra, sách vở bày bừa ra, thì nó kết tập lâu dài rồi. Vậy bây giờ phải làm sao mà để cho con nó sửa được. Thì phải “Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp”, rồi biểu pháp cho con, miễn là mình lưu ý vào việc đấy thì nhất định sẽ dạy được con. Chứ không phải hôm nay quát um thiên địa lên, xong 10 hôm cũng quên đi mất, thế là ngày hôm sau nó lại tiếp tục. Không ăn thua. Đấy ạ.]

Chữ “duyet” này rất có học vấn. “Gián bất nhập, duyet phục gián”. *[Tức là “gián” là can gián đấy, “bất nhập” là không nghe, “duyet” chính là vui đấy, “phục gián” tức là “vui khuyên tiếp”.]*

Tức là khuyên cha mẹ lần thứ nhất không chấp nhận, phải đợi đến lúc nào mới khuyên lại? Lúc cha mẹ vui vẻ. Cho nên lúc này phải tùy mặt mà gửi lời, “vui mới nói”.

[Ví dụ tôi mà nói cư sỹ Trung, nói sai, lúc này bà đang gọi là hăng lên bà nói, ví dụ phát hiện ra bà nói có một vài điểm sai, chưa nói vội.]

Sau đó lại phải nắm đúng thời cơ để khuyên ngăn. *[Đó, tức là vui khuyên tiếp - “Duyet phục gián”]* Chữ “Phục” này nghĩa là gì? Là một lần, hai lần, ba lần, “Phục” chính là cần phải có tính kiên nhẫn thì mới được.

[Các bạn học dần thì các bạn sẽ biết chờ đợi. Tôi đã học mãi và bây giờ tôi cũng biết chờ đợi rồi. Những lúc cái con, cái chồng lắm nhưng mà biết là thời cơ này không được. Ví dụ biết là lúc này đang lái xe ô tô thì lập tức tôi không nói gì nữa. Bạn phải lưu ý điều đấy. Thì chính là bạn đã quán chiếu ý định của bản thân, muốn tốt thì bây giờ nói chưa tốt được mà nước nó đầy tràn phè ra, vậy thì mình không nói vội, lúc nào tiếp thu được mình phải cảm nhận được cái thái độ đấy, vui thì mình mới nói.]

Tính kiên nhẫn từ đâu mà có ạ? Tính kiên nhẫn này là từ hiếu tâm, từ tâm hữu ái, từ tâm tận trung bổn phận, nhất định sẽ duy trì cho đến khi mà làm được.

[Đây chỗ này là Thầy đã bắt đầu mở rộng đối với cha mẹ là từ “hiếu tâm”. Xong tiếp tục là đối với mọi người là “từ tâm hữu ái”, có cái tâm

thương yêu mọi người. Rồi tâm “tận trung bốn phận”. Bốn phận gì ạ? Bốn phận với cha mẹ, với con cái, với anh em, với bạn bè, với vua tôi, rồi với đồng nghiệp đầy ạ. Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

5. Bản thân người khuyên phải có tu dưỡng

Chúng ta nếu như hôm nay khuyên người khác không có kết quả, thì chúng ta phải hiểu được vấn đề không phải ở chỗ đối phương mà là ở nơi bản thân chúng ta. Khuyên một người cũng không dễ dàng gì, bản thân khuyên người thì mình phải có tu dưỡng.

[Bởi vì khi mình đã nói rằng khuyên, tức là mình muốn cho người ta tốt, mà cái tốt này là phải đúng theo cái định nghĩa tốt của gọi là cổ Thánh tiên Hiền. Vậy thì mình nói người thì mình phải làm được đã.

Chúng ta đang học Đệ Tử Quy. Cái bước là thứ nhất là phải Tu thân. Thứ hai mới đến Tề gia, Trị quốc, Bình thiên hạ. Vậy thì trước tiên bạn Tu thân bạn trước tốt đi đã. Sau rồi mới bắt đầu dạy người trong gia đình trước, tỏa ra đến xã hội, rồi đến thiên hạ thế giới.

Còn nếu bạn không có tu dưỡng, bạn chỉ có nói như hoa trời rơi rụng ấy, thì cái người được khuyên không bao giờ nghe. Bởi vì họ sẽ nghĩ ngay lập tức: Tôi chả hiểu ông học Thánh giáo kiểu gì mà ông ác thế, ông tham thế, ông sân thế. Thì đây là một cái biểu pháp rất xấu. Vậy thà đừng khuyên còn hơn.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Lúc chúng ta kỹ càng phản tỉnh chính mình, thì trí tuệ khuyên ngăn người khác của chúng ta càng ngày càng cao, tự nhiên người khác sẽ cảm nhận được chân tâm, thành ý của chúng ta, nhất định sẽ chuyển hóa được họ.

Chúng ta phải giữ được thái độ, nếu như người khác không nghe lời khuyên của chúng ta, là do chúng ta “đức chưa tu”, cho nên “cảm chưa đến”.

6. Khuyên người khác phải được họ tín nhiệm

Ngoài ra khuyên người khác còn phải có một sự chuẩn bị cho sự mở đầu, chúng ta phải suy nghĩ đến. Đó là muốn khuyên người khác thì phải được họ tín nhiệm.

[Dù anh có tu dưỡng đi chăng nữa, nhưng anh chưa bao giờ gặp người ta, anh vừa gặp một cái anh bảo cái này không được, cái kia không được, cái nọ không được, họ không tin tưởng anh thì không bao giờ họ nghe.]

Trong Luận Ngữ, Khổng Tử có nhắc đến: “*Quân tử tín nhi hậu gián*”, là người quân tử phải có được lòng tin của người khác, sau rồi mới đến khuyên can.

[Đấy “hậu gián”, tức là sau rồi mới đến khuyên can đấy. Còn mặc dù anh là quân tử thật nhưng mà người ta không tin anh, người ta không biết anh là ai, vậy thì khuyên cái gì? Cho nên...]

Người quân tử khuyên người khác có một tiền đề, nhất định phải làm cho đối phương rất tin tưởng họ, rồi sau mới khuyên răn. Nếu như đối phương chưa tin tưởng lắm, “*Vĩ tín tắc dĩ, vi bất kỳ dĩ*”, có nghĩa là chưa tạo được niềm tin mà can ngăn, thì sẽ bị coi là chê bai họ.

Giả dụ như đối phương còn chưa tín nhiệm chúng ta, chúng ta đã khuyên can họ, vậy thì vừa không có tác dụng mà họ còn cho rằng phải chăng chúng ta cố ý làm tổn thương họ.

[Tránh được không? Chả biết người này thế nào, tự nhiên lại đi khuyên mới bảo. Người ta có tin mình đâu mà khuyên, cuối cùng tâm người ta sân si lên: “À! Ông tưởng ông là Thánh tướng đấy à? Bà tưởng bà là Chúa đấy à? Tôi còn biết nhiều hơn bà”. O thế là lợi chả thấy đâu, phước cho mình cũng chả thấy đâu, lợi cho người cũng chả thấy đâu, cuối cùng hai bên sân si với nhau ra.

Hòa Thượng nói: “*Đối với người ngoài khuyên 3 lần rồi mà bạn vẫn cố tình khuyên tiếp nữa thì bạn sẽ trở thành mâu thuẫn với người*”. Cho nên là phải dừng. Còn với người nhà thì sao ạ? Trong “*Ngũ châu nhân quả*” Phật có dạy: họ có duyên phận sâu đậm với ta thì lại không thể chỉ là 3 lần mà thôi.

Cho nên dù ta khuyên can đối với người trong nhà, cũng phải được họ tin tưởng mình đã. Ví dụ, đối với gia đình tôi chẳng hạn, cư sĩ Trung phải hiểu rằng là đúng là mẹ có tu thật, mẹ có học thật, trí tuệ mình không bằng thật, thì lúc ấy mới khuyên được. Mở rộng ra là đối với người ngoài cũng thế, bạn muốn nói rằng hay phượng múa thế nào đi chăng nữa, nhưng mà họ không hiểu bạn, họ vẫn không tin.

Cho nên cần phải có sự tín nhiệm trước. Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Cho nên, chúng ta muốn khuyên can người khác, đầu tiên chúng ta phải được đối phương tín nhiệm sâu sắc. *[Nhớ câu này.]*

Khi phụ thân, người lãnh đạo, hay là người bạn đời của quý vị, bạn bè quý vị, anh em quý vị, nếu như họ tín nhiệm đối với quý vị, thì quý vị khuyên can mới có hiệu quả.

Chúng ta đều mong muốn người thân, bạn bè rất tin tưởng đối với chúng ta. Vậy cầu mong tín nhiệm đến thì nó đến chẳng? Tín nhiệm tuyệt đối không phải cầu mà được. Chúng ta nhiều lúc rất hâm mộ người khác:

- Nhân duyên của quý vị tốt vậy, mọi người đều tín nhiệm quý vị như vậy.

Như vậy chúng ta chỉ đề ý đến quả, mà không suy nghĩ đến nguyên nhân của nó. Chúng ta sẽ tìm hiểu xem vì sao mà một người có thể được người khác tín nhiệm.

Thứ nhất: Làm thế nào để được sự tín nhiệm người khác?

Muốn khuyên can người khác đều cần có điều kiện tiên quyết: Nhất định phải nhận được sự tín nhiệm của đối phương trước đã. Nếu như tín nhiệm chưa đủ, có lúc quý vị khuyên họ sẽ hiểu nhầm quý vị rằng “Phải chăng quý vị thấy họ không vừa mắt, có phải là đang hủy báng họ không?”. Cho nên cần có tín nhiệm trước.

[Bạn nghe nhé. Bởi vì bạn khuyên con, khuyên vợ, khuyên chồng, khuyên bạn bè, khuyên đồng học không được, rồi khuyên lãnh đạo không được, rồi khuyên gọi đồng sự không được. Bây giờ bạn nghe xem.]

Vậy để làm sao để đạt được tín nhiệm của thân hữu? Sự tín nhiệm này chắc chắn không phải tự nhiên mà có, mà tất nhiên phải thông qua việc chúng ta phải thật lòng quan tâm, hy sinh mới có thể xây dựng được sự tín nhiệm.

[Quan tâm, hy sinh. Quan tâm tức là bạn phải xem xét, quán sát xem đối phương cần cái gì. Hy sinh là sau đấy thì bạn nỗ lực bạn giúp đỡ người, bạn phải biết "xả kỷ vị nhân", tức là bỏ cái mình ra mà vì người, thì thời gian qua lại thì bạn sẽ nhận được sự tín nhiệm của người.]

Một là: Phải biết quán sát nhu cầu của người khác

Cũng có một số bạn bè rất nhiệt tình thích giúp đỡ người khác, nhưng rất nhiều bạn bè nhìn thấy anh ta thì bỏ chạy, cảm thấy anh ta thật phiền phức, cảm râm quá. Sau đó nói với anh ta rằng:

- Cho tôi xin đi mà, anh đừng có quan tâm đến tôi nữa.

Có như vậy không? Có, cố gắng hết sức nhưng lại làm cho người ta chán chết đi được. Đúng là có kiểu người như vậy. Bởi vì sự quan tâm và sự hy sinh của anh không nhắm đến nhu cầu của người khác. Cho nên phải quán sát xem nhu cầu của người khác cần cái gì, sau đó mới thực hiện thì tự nhiên có thể có được sự tín nhiệm. Đợi đến lúc thời cơ thích đáng, lời của chúng ta nói ra sẽ được họ tiếp thu.

[Mà bước đầu tiên bạn phải xem họ cần gì đã. Lần trước từ những cái bài đầu tiên tôi đã chia sẻ với các bạn, là có 1 đồng học có kể với tôi là ngày trước thì đi biếu quà sếp, thì phụ thân vị í mới dạy rằng:

- Phải xem xem họ cần cái gì. Bởi vì quà của con, nhất định là không thể đắt tiền, cũng như không thể ngon được bằng quà của những người khác. Vậy nếu con định cạnh tranh cái đấy thì con thua rồi, con không làm được.

Vậy thì là như thế nào? Vậy là phải quán sát xem họ thật sự cần cái gì. Thế thì đến khi thấy là con của cái vị lãnh đạo ấy là chuẩn bị thi đại học. À thế có ông anh chồng dạy Hóa rất là hay. Thế thì mới nhờ là:

- Đây, thế thì anh dạy cho cháu này.

Thế là cuối cùng là cháu đấy nó thi Hóa là được 9 điểm rưỡi, thế nó đỗ Đại học. Mà lại, cái điểm đỗ của nó, vậy là điểm Hóa là cứu tất cả những môn kia. Thế thì cái vị kia rồi cuối cùng về sau lại cảm ơn quá.

Cho nên là trước tiên mình muốn người khác tín nhiệm, trước tiên mình phải quán sát xem họ cần cái gì. Khi đã biết nhu cầu của họ rồi thì bây giờ đến cái bước thứ hai là phải biết hy sinh vì người.]

Hai là: Tận tâm tận lực hy sinh vì người.

[Người ở đây là ai? Không ngoài ngũ luân. Cho nên với từng mối quan hệ thì phải làm thế nào đây?

- 1) Quan hệ cha con: Phải là người hiếu thảo nhất
- 2) Quan hệ vua tôi: Phải là người dốc lòng gánh vác công việc
- 3) Quan hệ vợ chồng: Phải chăm sóc gia đình tốt, và nói năng có chừng mực;
- 4) Quan hệ anh em: Phải hết lòng quan tâm;
- 5) Quan hệ bạn bè: Phải có sự qua lại lâu ngày

Chúng ta sẽ bắt đầu vào ý thứ nhất:]

1- Đối với quan hệ cha con – (Phải là người con hiếu thảo nhất.)

Mà muốn khuyên được cha mẹ, thì phải là người con hiếu thảo nhất. Ví dụ nói trong quan hệ cha con, lúc phụ thân quý vị rất tín nhiệm quý vị, cho dù có thể ông ấy có đến mấy người con trai, nhưng nếu ông đặc biệt tin tưởng một ai đó, thì có lẽ người con này là người mà ông yên tâm nhất, là người con hiếu thảo nhất, cho nên đã được phụ thân tín nhiệm. Bởi vì lúc phụ thân cần đến, anh đều luôn luôn tận tâm tận lực làm tròn bổn phận làm con của mình.

[Thế mới được tín nhiệm chứ. Còn bây giờ cứ gọi đến thì chả thấy mặt mũi đâu cả, thế xong bảo làm việc gì thì sân si ầm cả lên, thế thì làm sao mà đến lúc khuyên cha mẹ lại khuyên được.

Cho nên là trước tiên phải quán sát xem cha mẹ cần gì? Đây, đây tôi nói ví dụ muốn khuyên cha mẹ đây. “Dưỡng phụ mẫu chi tâm; Dưỡng phụ mẫu chi thân; Dưỡng phụ mẫu chi chí”.

Ừ thôi bắt đầu chỉ cần “Dưỡng phụ mẫu chi thân” trước đã. Lúc nào cũng chăm lo cha mẹ, ăn uống rồi đến sức khỏe, rồi “Tứ sự cúng dường” đấy. Xong rồi lại nghĩ đến xem là cha mẹ thường không vui là vì cái gì? Thì mình nỗ lực làm cho cha mẹ được an vui. Đây là người con hiếu thảo nhất, thì lúc ấy mới nói đến chuyện là khuyên cha mẹ được chứ.]

2- Đối với quan hệ vua tôi - phải là người dốc lòng gánh vác công việc.

Thêm nữa trong quan hệ quân thần, cấp trên cần nhất điều gì? Cần nhất là chúng ta phải giúp họ gánh vác một số công việc. *[Thì họ mới tín nhiệm chứ.]* Chúng ta đều có thể âm thầm làm giúp đỡ, hơn nữa mỗi lần làm đều có thể khiến cho họ yên tâm. Cho nên cũng là vì họ mà cống hiến, thì nhất định họ sẽ tín nhiệm chúng ta.

[Khi việc cần đến thì là, ví dụ nửa đêm cũng không có nề hà. Còn không phân việc một cái thì làm quấy quá cho xong đi, xong đến lúc lãnh đạo bắt phải làm lại. Ừ lần thứ nhất thì làm lại, lần thứ hai thì lụng bụng, lần thứ ba thì quăng lại kêu là này chứ:

- Tôi chỉ có thể thôi, ông giỏi thì ông tự đi mà làm đi.

Là bởi vì biết là cái môi trường công chức là không đuổi được mình mà. Thế thì lãnh đạo nào dám tín nhiệm anh?

Cho nên đối với quan hệ vua tôi, là cái người phải dốc lòng gánh vác công việc. Đương nhiên tôi nói chúng ta đi con đường trung đạo nhớ. Chứ không phải là cuối cùng cứ suốt ngày đi từ coi như sáng sớm tỉnh mờ tỉnh, thế xong rồi mười một giờ đêm mới về, bảo đây vì lãnh đạo cần quá. Không phải một ngày, hai ngày, mà ngày nào cũng như thế, rồi ngày thứ bảy, chủ nhật cũng thế. Thế là cuối cùng quăng vợ, quăng con, quăng chồng, quăng con ra, quăng bố mẹ ra thì lại không được.]

3- Với quan hệ vợ chồng, thì phải là người chăm sóc gia đình tốt, và nói năng có chừng mực.

Thêm nữa với quan hệ vợ chồng cũng vậy, ví dụ người vợ ở nhà dọn dẹp nhà cửa cho tốt, rồi dạy con cái cho tốt, làm cho người chồng không phải lo lắng về việc ở nhà, tự nhiên người chồng sẽ rất tín nhiệm người vợ này. Lời nói người vợ này cũng phải chừng mực.

[Cho nên đây thầy nói, phải nói từng câu của thầy không có vớt đi từ nào: “Chăm sóc gia đình tốt, và nói năng có chừng mực”.

Bạn nhớ hai điều kiện nhớ: Nuôi con khỏe, dạy con ngoan, gia đình thì gọn gàng sạch sẽ, cơm nước thì cơm lành, canh ngọt. Đây đủ rồi, nhưng phải thêm một điều kiện nữa là nói năng có chừng mực.

Đó, còn nếu không thì tất cả những điều bạn làm được cho gia đình cuối cùng không cẩn thận là đổ xuống sông xuống biển hết. Vì sao mà đổ xuống sông xuống biển ạ? Bạn nói nhiều quá, cuối cùng chồng bạn cũng chả thích ở nhà nữa, cuối cùng toàn đi ra ngoài đường thôi. Không cẩn thận là ra ngoài gãi nó đổ mất thế là cuối cùng bao nhiêu công của bạn đổ xuống sông xuống biển. Rồi lúc ấy bạn lại ngồi bạn gào lên là “Tôi hết lòng, hết sức vì cái nhà

này, vì chồng vì con, nào tôi có cái gì cho tôi đâu, rồi tôi khôn khổ, tôi thức khuya, tôi dậy sớm”. Cuối cùng vẫn cứ nhà tan cửa nát, chỉ tại cái mồm.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Người vợ được gả đến nhà chồng lúc nào mới có thể can gián? Lúc nào mới có thể khuyên ngăn chồng mình? Thậm chí là thân hữu ở trong gia đình chồng? Liệu ngày đầu tiên mới gả đến có thể bắt đầu nói: “Chỗ này không tốt, chỗ kia không tốt”, có thể như vậy được chăng? Giả dụ mới đến đã chỉ chỉ trỏ trỏ: “Chỗ này phải sửa, chỗ kia phải đổi”, như thế thì hậu quả sẽ như thế nào?

[Đây vô hình trung chẳng qua bạn muốn ngồi hết lên đầu gia đình nhà chồng chứ còn gì nữa, thì bạn sẽ bị vấp thôi.]

Chắc chắn sẽ làm cho người nhà chồng rất là bài xích, bởi vì vừa mới cưới về chưa có được sự tín nhiệm sâu sắc. Cho nên chúng ta phải tùy thuận tình người, phải hiểu được cảm nhận của người khác.

4- Quan hệ anh em: Thì là phải là người hết lòng quan tâm.

Tiếp theo quan hệ anh em cũng vậy, cũng là phải hết lòng quan tâm. *[Quay trở lại đều là hết lòng vì người.]* Quý vị càng quan tâm anh em mình, anh em sẽ càng tín nhiệm quý vị.

[Anh phải quan tâm đến em, anh phải thương em; em cũng phải quan tâm đến anh, rồi kính anh, thì mới khuyên được chứ. Còn bây giờ coi như tham ơ là tham, anh thì tranh giành với em, mà em thì cãi hống dùng dùng lên thì ai khuyên được ai? Chả có tôn ti trật tự gì cả, chả ai khuyên được ai hết.]

5- Đối với quan hệ bạn bè: Phải có sự qua lại lâu ngày

[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Cuối cùng, quan hệ bạn bè. Bạn bè vì không có quan hệ ruột thịt, cho nên sự tín nhiệm đều do thông qua sự qua lại lâu ngày, gọi là lâu ngày biết lòng người, mới có thể thực sự có được tín nhiệm của bạn bè.

[Cho nên là người xưa mới có câu là gì ạ? "Thức lâu mới biết đêm dài", đó ạ. Cho nên cần phải có cái sự qua lại lâu ngày thì mới có được sự tín nhiệm của bạn bè.]

Từ đó mà coi trọng những lời khuyên của chúng ta đối với họ. Thời cổ đại, rất nhiều Thánh triết đều thể hiện tốt.

Các bạn, quý vị hãy suy nghĩ mà xem, quý vị đi khuyên người khác, xác suất thành công vượt qua năm phần xin đưa tay? Không nhiều phải không? *[Tức là mười người tôi khuyên được năm người rồi, tức là xác suất thành công không nhiều rồi, thế nhưng mà vẫn còn gọi là được khen đấy.]* Có phát hiện ra rằng người hiện nay rất khó khuyên hay không?

Một là: Thật sự người ta không tiếp thu sự răn dạy của Thánh Hiền, vì cổ nhân đã nói: dù rằng “Nhân chi sơ tính bản thiện”, nhưng mà “Cầu bất giáo, tính nãi thiên” - là không được giáo dục thì bản tính sẽ dòi dôi.

[Từ nhỏ không được giáo dục, cái bản tính thiện ấy nó dòi mất rồi. Thế cho nên nhiều khi ta đưa đạo Thánh Hiền vào, ta nói thì không cẩn thận người ta bảo: Cầm rằm quá, hoặc ông này dở hơi.]

Một góc độ khác, là hiện nay tâm chúng ta quá vội vàng, cho nên lúc khuyên người, có khi trên thái độ, phương pháp đều không nắm chắc được.

[Đấy ạ, hai góc độ không khuyên được. Thứ nhất là cũng công nhận là thời Mạt pháp này người thiện căn ít, vì từ nhỏ không được giáo dục. Thứ hai lại phải xem lại chính bản thân mình là người khuyên, liệu có phải vội vàng quá hay không?

Chúng ta vừa kết thúc ý thứ nhất: “Làm thế nào để được người tín nhiệm” ở đây. Ngày mai chúng ta sẽ tiếp tục ý thứ hai: Làm thế nào để đến nơi mới được sự tín nhiệm?

Vâng ạ, *thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

Chúc bạn:

Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – xin cảm ơn!]
